

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1934 kl. 1. e. m.

*Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, nr 2,
i anledning av väckt motion angående åstadkommande
av en snabbare arbetsordning inom kammarrätten.*

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 503, har herr *Andersson* i Stockholm *m. fl.* föreslagit, att riksdagen måtte hos regeringen hemställa om åtgärder för åstadkommande av en snabbare arbetsordning inom kammarrätten.

Förslaget har av motionärerna motiverats med en hänvisning till motionen II: 502 angående förhindrande av dubbelanställningar och mångsyssleri bland statens tjänstemän, till vilken motion även utskottet får hänvisa.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande i anledning av motionen av *kammarrätten*, vilket yttrande såsom bilaga fogats till detta utlåtande.

Av den ingående redogörelse för omfattningen av kammarrättens arbetsuppgifter och de upplysningar angående ärendenas handläggning, som lämnats i kammarrättens yttrande i anledning av den föreliggande motionen, framgår, att motionärerna grundat sitt ifrågavarande förslag på felaktiga förutsättningar. Att det i regel förflyter mycket lång tid, innan ett till kammarrätten hänskjutet mål kan bringas till avgörande, torde sålunda icke bero därpå, att kammarrättens ledamöter, med försummande av sina arbetsuppgifter inom ämbetsverket, ägna sig åt andra uppdrag, utan på vissa andra samverkande omständigheter. Frågan om mångsyssleri bland statens tjänstemän kommer för övrigt att i anledning av såväl den av motionärerna själva åberopade motionen II: 502 som en hel del andra i denna fråga väckta motioner att i ett större sammanhang bringas under riksdagens prövning.

Utskottet.

Ur den rättssökande allmänhetens synpunkt är det långa dröjsmålet med ärendenas avgörande givetvis att beklaga, men någon ändring härutinnan torde knappast stå att vinna på annat sätt än dels genom åstadkommandet av en snabbare förberedande behandling av ärendena hos länsstyrelser och andra myndigheter och dels genom en tillfällig utökning av antalet arbetskrafter inom kammarrätten till dess arbetsbalansen nedbringats från nuvarande cirka 10 000 mål till lämplig nivå. Det må framhållas, att det enligt vad utskottet inhämtat torde för arbetets behöriga gång erfordras, att antalet balanserade mål uppgår till minst 5 000.

Att med utgångspunkt från den föreliggande motionen bedöma frågan angående åtgärder av nyss antytt slag låter sig emellertid enligt utskottets mening icke göra, varför utskottet får hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1934.

På utskottets vägnar:

ELOF LINDBERG.

Närvarande: herrar *Lindberg* i Umeå, *Ossbahr*, *Landgren*, *Falk*, *Frankenberg*, *Näslund* och *Andersson* i Leabo, fru *Nordgren* samt herrar *Beck* och *Malmqvist*.

Bilaga.

Till riksdagens andra kammarens fjärde tillfälliga utskott.

Genom remiss den 9 februari 1934 har Kungl. Maj:t i enlighet med utskottets begäran anbefallt kammarrätten att till utskottet avgiva yttrande i anledning av en inom andra kammaren av herr Andersson i Stockholm m. fl. väckt motion, nr 503, angående åstadkommande av en snabbare arbetsordning inom kammarrätten.

I det yttrande kammarrätten sålunda har att avgiva må till en början erinras, hurusom de mål, vilka kammarrätten har att handlägga, huvudsakligen äro att hänföra till tre olika grupper, nämligen *dels* beskattningsmål, *dels* fattigvårds-, barnavårds-, mantalsskrivnings- och kyrkobokföringsmål, *dels* ock anmärknings- och avlöningsmål jämte vissa andra därmed närbesläktade mål. Bland beskattningsmålen har man att urskilja å ena sidan mål angående fastighetstaxering och virkestaxering samt å den andra övriga beskattningsmål. Anledningen till att fastighets- och virkestaxeringsmålen upptagas särskilt är den, att nämnda mål enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 26 april 1929 (nr 104) handläggas i annan ordning än beskattningsmålen i övrigt.

I en vid detta yttrande såsom bilaga fogad tabell har redogörelse, såvitt angår de senast förflutna åren, lämnats beträffande antalet inkomna, slutligen avgjorda och vid redogörelseårets slut balanserade mål, tillhörande ovannämnda grupper. I fråga om åren före 1933 äro uppgifterna hämtade från kammarrättens arbetsberättelser. Beträffande år 1933 grundas uppgifterna på de av kammarrättens ledamöter upprättade arbetsförteckningarna. Då tiden ännu icke medgivit den granskning och statistiska bearbetning av

arbetsförteckningarna, som för uppgörande av ämbetsverkets arbetsberättelse erfordras, äro de i tabellen meddelade siffrorna rörande sistnämnda år icke att betrakta såsom slutgiltiga. Av ifrågavarande tabell framgår, att sammanlagda antalet av de till innevarande år balanserade målen uppgick till 10 224, därav 1 011 mål angående fastighetstaxering eller virkestaxering, 6 587 andra beskattningsmål, 1 492 fattigvårds-, barnavårds-, mantalsskrivnings- och kyrkobokföringsmål samt 1 134 anmärknings- och avlöningsmål m. m. Då i berörda balanssumma icke inräknats de mål, som under senare hälften av december månad 1933 inkommit till kammarrätten, men först i början av innevarande år efter lottning tillförts vederbörande rotlar, var vid årsskiftet antalet balanserade mål i själva verket några hundratal högre än tabellen angiver. Beträffande de i tabellen omförmälda tidigare åren är förhållandet enahanda, i det att mål, som under visst år inkommit till kammarrätten men icke under samma år lottats, först påföljande år redovisats i arbetsberättelsen.

Att, såsom av tabellen framgår, kammarrättens arbetsbalans under nästlidet år stigit beror därpå, att under slutet av året direkt till kammarrätten inkommit ett större antal besvär över 1933 års allmänna fastighetstaxering, ävensom på den jämförelsevis stora ökningen av antalet inkomna fattigvårdsmål, vilken ökning huvudsakligen hänför sig till besvär i fråga om förvägrad eller förment otillräcklig fattigvård.

Utöver de ovan omförmälda målen tillhör kammarrättens handläggning en annan grupp av mål — avskrivnings-, restitutions-, avkortnings- och reskontreringsmål — vilka visserligen äro relativt fåtaliga men i regel av den beskaffenhet, att deras behandling tager icke obetydlig tid i anspråk. Antalet dylika mål, som avgjorts under år 1933, uppgick till 26 och den vid årsskiftet kvarstående balansen utgjorde 18 mål. Vidare är att märka, att kammarrätten i stor utsträckning har att besvara remisser från Kungl. Maj:t eller vederbörande statsdepartement. Av dylika remisser under följande år, uppgående till inemot 100, avsåg ungefärligen en fjärdedel kommittébetänkanden eller eljest utarbetade författningsförslag o. d. För de ledamöter, som hava att delta i behandlingen av remisser utav sistnämnda slag, föranleda desamma i regel ett mycket tidsödande arbete.

Redan av den nu lämnade redogörelsen för kammarrättens arbetsbörda torde framgå, att motionärerna uppenbarligen icke ägt kännedom om de verkliga förhållandena, då de betecknat det såsom »rent av löjligt, att ärenden skola ligga i ett skåp på en hylla i tre år, innan det statsverk, som är till för ärendenas avgörande, kan komma sig för att besluta». Ej heller synes det hava av motionärerna beaktats, att besvär till kammarrätten i fattigvårds-, barnavårds- och mantalsskrivningsmål alltid samt i beskattningsmål merendels ingivas till vederbörande länsstyrelse, som har att över besvären infordra förklaring och därefter med eget utlåtande insända handlingarna till kammarrätten. Det är till följd av denna ordning icke ovanligt, att besvärshandlingarna inkomma till kammarrätten långt efter besvärstidens utgång, stundom två år eller mera. Vid den behandling, som därefter hos kammarrätten ägnas ett mål, befinnes det många gånger erforderligt att från klaganden infordra påminnelser i anledning av vad i förklaring anförts eller att genom länsstyrelsen införskaffa ytterligare utredning. Det ligger således i öppen dag, att dröjsmålet med målen avgörande i kammarrätten i icke ringa grad förklaras av den förberedande skriftväxlingens omfattning. Vidare må erinras, att enligt den för kammarrätten gäl-

lande arbetsordningen viss ordningsföljd för målens föredragning är föreskriven. Ehuru i regel målets ålder är bestämmande för den tur, i vilken det skall företagas till avgörande, gäller enligt nämnda föreskrifter förtursrätt för en hel del mål av viss beskaffenhet. Att i enstaka fall det slutliga avgörandet av ett mål uppskjutits längre än som föranletts av förtursrätten för andra mål eller därav, att skriftväxlingen i målet tagit särskilt lång tid i anspråk, har oftast berott därpå, att detsamma fått vila i avvaktan på regeringsrättens utslag i mål, som ägt sammanhang med eller varit av likartad beskaffenhet som det vilande målet.

Bortsett från den avdelning av kammarrätten, som anordnats för handläggningen av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering, i avseende varå särskilda regler gälla för målens föredragning, är den takt, i vilken avarbetningen av kammarrättens arbetsbalans kan äga rum, beroende huvudsakligen av den omfattning, i vilken ämbetsverkets ledamöter äro skyldiga att verkställa föredragning av mål. Förutom av ledamöterna utföres visserligen föredragning i viss utsträckning av särskilda på extra stat anställda tjänstemän utan ledamotsställning, men då dessa för närvarande äro allenast två och i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag antalet föreslås skola för nästa budgetår nedsättas till en, är det uppenbart, att nämnda extra föredragning är av ganska ringa betydelse för arbetsresultatet.

Under det att tidigare kammarrättsrådets arbete varit så anordnat, att den föredragningsskyldighet, som ålåg varje kammarrättsråd, i regel omfattade 2 timmar i veckan, infördes — i samband med genomförande av löneroglering för kammarrätten — från och med 1909 års början ökning av föredragningsskyldigheten till 2½ timmar i varje vecka, varefter i 1920 års instruktion för kammarrätten föreskrevs, att ledamöterna skulle vara skyldiga att föredraga en var minst 3 timmar i veckan. Slutligen har genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 4 september 1923 angående ändring i vissa delar av nämnda instruktion föredragningsskyldigheten för ledamöterna bestämts till minst 3½ timmar i veckan för var och en av dem. I den nu gällande instruktionen har denna bestämmelse oförändrad bibehållits.

Att genom fastställande av ledamöternas föredragningsskyldighet på sätt sålunda nu gäller den yttersta gränsen för vad som rimligen kan fordras av dem i tjänsten torde för en var, som har kännedom om beskaffenheten av det arbete, som åligger kammarrättsråden och assessorerna i kammarrätten, vara uppenbart. Vid bedömande av denna fråga, bör ihågkommas, att ledamöternas tyngsta arbete icke är föredragningen såsom sådan utan beredningen till föredragning och uppsättningen av beslut samt att beredningen av ett mål ofta kan kräva ett synnerligen tidsödande arbete, under det att föredragningen av målet kan medhinnas på mycket kort tid. Det må vidare erinras, att varje ledamot är skyldig att, utöver den tid, som är anslagen åt hans egen föredragning, delta i divisionssammanträde så många timmar, som erfordras för att övrig föredragning å divisionen skall kunna fullgöras, ävensom att närvara vid ämbetsverkets minst en gång i varje vecka förekommande plenisammanträden, samt att han under tid, som icke upptages av bisittning, har att ägna ett betydande arbete åt granskning av handlingarna och justering av utslag i mål, i vilkas handläggning han deltagit men som föredragits av annan ledamot eller av extra föredragande. Den arbetsbörda, som för närvarande åvilar kammarrättens ledamöter, är i själva verket så stor, att en utökning av densamma skulle medföra en all-

varlig fara för rättssäkerheten på de i ekonomiskt avseende viktiga områden, där domsrätt i högre och beträffande vissa grupper av mål högsta instans tillkommer kammarrätten. Utan åsidosättande av rättssäkerheten kan enligt kammarrättens bestämda övertygelse en utsträckning av tiden för ledamöternas föredragningskyldighet icke komma i fråga. På denna väg lärer därför vara uteslutet att åstadkomma en snabbare arbetstakt i kammarrätten. Utan ökning av ledamotsantalet torde icke heller genom andra åtgärder större skyndsamhet i målens avgörande i kammarrätten kunna åvägbringas, så framt icke ämbetsverket befrias från behandlingen av vissa grupper utav mål, något som för närvarande icke lär kunna ifrågasättas.

Såsom särskilt skäl för det i motionen framställda yrkandet har åberopats den omständigheten att vissa av kammarrättens ledamöter syssla med fullgörandet av uppdrag utom tjänsten. Härtill må allenast framhållas, att utförandet av dylika uppdrag, i den mån de förekomma, möjliggöres allenast genom utsträckning av vederbörandes dagliga arbetstid utöver vad som rimligen kan fordras av honom i tjänsten, och att kammarrättens president har att vaka över att innehavande av uppdrag, som icke har samband med kammarrättens verksamhet, medgives allenast om säkerhet finnes för att detsamma icke menligt inverkar på tjänstegöromålens utförande.

I behandlingen av detta ärende, däri skiljaktig mening icke förekommit, hava deltagit undertecknad president, som föredragit ärendet, kammarrättsråden Wåhlin, Ljungberg och Henriks, byråchefen Ripe samt assessorn Neuendorff och e. o. assessorn Eriksson.

Stockholm den 26 februari 1934.

På Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts vägnar:

C. H. HÖGSTEDT.

/ N. J. Bagge.

Bilaga till Kammarrättens yttrande den 26 febr. 1934.

Mål i Kungl. Kammarrätten.

	Mål ang. in- komst och för- møgenhets- taxering, automobilbe- skattning m. m.	Mål ang. fastighets- och virkestaxering	Fattigvårds- och barnavårds- mål m. fl.	Anmärknings- och avlöningsmål m. fl.	S u m m a
Inkomna mål.					
1928.....	4 478	747	1 189	564	6 978
1929.....	3 993	2 374	1 253	471	8 091
1930.....	4 754	707	1 251	495	7 207
1931.....	4 683	798	1 298	595	7 374
1932.....	5 265	532	1 515	588	7 900
1933.....	4 339	1 306	1 976	559	8 180
Avgjorda mål.					
1928.....	6 051	—	1 584	478	8 113
1929.....	4 862	391	1 358	525	7 136
1930.....	4 256	1 981	1 179	446	7 862
1931.....	4 177	2 210	1 503	465	8 355
1932.....	5 426	496	1 375	500	7 797
1933.....	4 657	375	1 890	539	7 461
Balanserade mål.					
Balans från år 1927.....					11 218
1928.....	6 931	747	1 504	901	10 083
1929.....	6 062	2 730	1 399	847	11 038
1930.....	6 560	1 456	1 471	896	10 383
1931.....	7 066	44	1 266	1 026	9 402
1932.....	6 905	80	1 406	1 114	9 505
1933.....	6 587	1 011	1 492	1 134	10 224